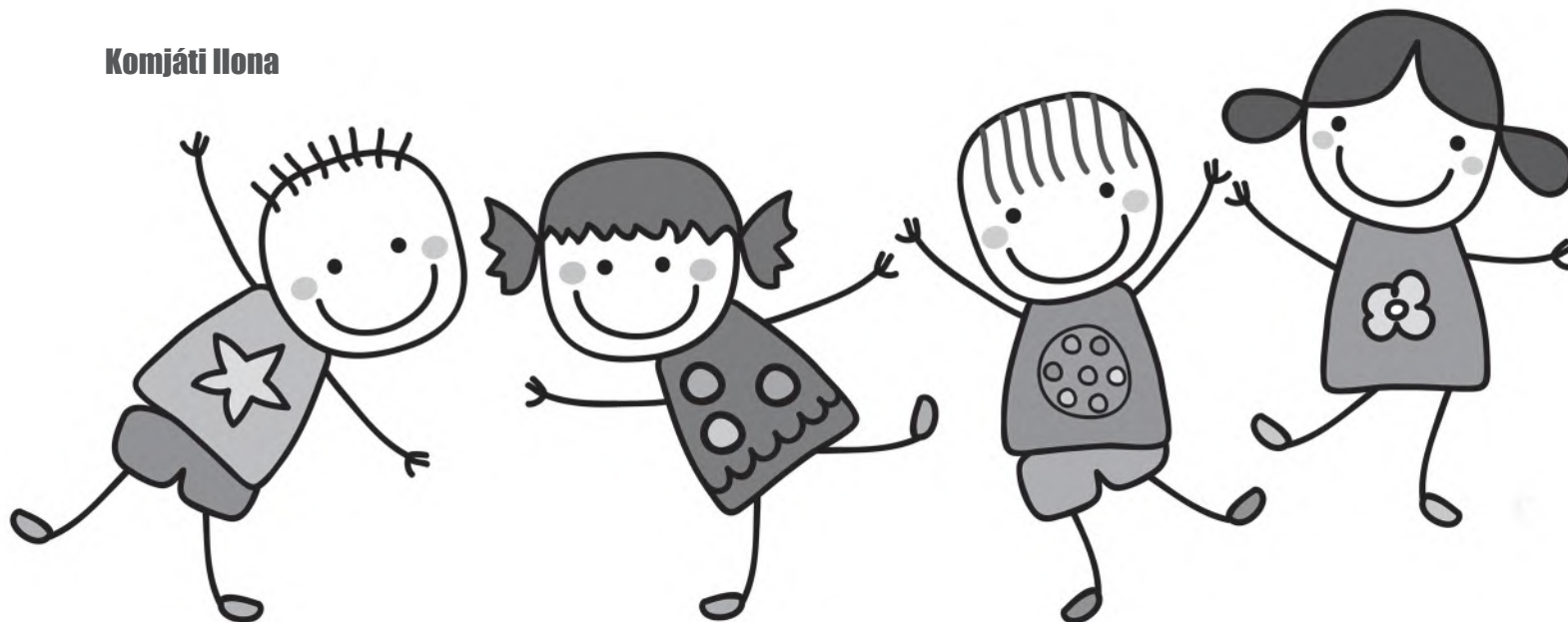

Komjáti Ilona

A grafomotorika tökéletesítése az óvodában

Az óvodai fejlesztő foglalkozásokat egyéni vagy kisebb csoportokban végezzük, melyek differenciált formában és játékos feladatokon keresztül valósíthatók meg. Nyugodt körülményeket biztosítunk a gyermekek számára, mivel a munkában csak így érhető el eredmény. A foglalkozáson fontos szerepe van a bemutatkozásnak, az utánzásoknak és a fokozatosság elvének. A gyermek személyiségének jellemzői – a taníthatóság, az együttműködés, a terhelhetőség, a kapcsolatteremtés, a kitartás a munkában, a feladattudat, a motivációk, a szociabilitás, a pszichés funkciók fejlettsége, az emlékezet, a figyelem – mind-mind befolyásolják a céljaink elérését.

Fontos tudatosítanunk, hogy megfelelő odafigyeléssel megelőzhető a grafomotoros hibák létrejötte és rögzülése, megvalósítható a helyes ceruzafogás elsajátítása, a megfelelő testtartás kialakítása, valamint a kéz és ujjak ügyességének, mozgékonyságának fejlesztése. A mozgások könnyedsége segíti a színezést, rajzolást, a vonalszerű elemek gyakorlását.

■ A helyes ceruzatartás

Az előkészítő szakaszban történik az írószerek célszerű használatára szoktatás. Ha ez rosszul rögzül, nehezen megvalósítható az átszoktatás. A szabályos ceruzafogás lágy, puha, nem görcsös. A ceruzának bele kell feküdnie a hüvelyk- és a mutatóujj közötti mélyedésbe. A ceruza gondolatban meghosszabbított végének a jobb vállhoz kell érnie.

■ A helyes testtartás

Ügyeljünk arra, hogy szép és egészséges legyen a testtartás. Az egyenes háttal ülésre mindig figyelmeztetni kell a gyerekeket. Nemcsak rajzolgatásnál, hanem evésnél, játéknál egyaránt. A gyermek szeme kb. 25 cm-re legyen a papírtól.

A fokozatosság elvének megfelelően a nagymozgástól jutunk el a finommozgásokhoz. A mozgás nemcsak fizikai tevékenység, hanem másodlagosan is fejlesztő hatása van a változó tempó, ritmus és irány következtében (pl. a figyelemre, emlékezetre).

Óvodáskorban, sőt még kisiskolában sok szülő és pedagógus is panaszodik, hogy a gyerekek nem szeretnek rajzolni, finommotorikájuk fejletlen, motiválatlanok a rajzos feladatok iránt. A gyermekek érdeklődésének fejlesztése az esztétikum iránt nemcsak rajzos feladatokon keresztül történhet.

Ahhoz, hogy önkifejezésük – akár rajzban, mintázásban, de beszédben is – adekvát legyen, fel kell keltenünk érdeklődésüket, és figyelmüket a környezet esztétikai szépségére, a formákra, színekre kell irányítani. Az otthoni, óvodai sétákról, kirándulásokról gazdag zsákmánnyal lehet hazatérni, a szép alakú, színű kavicsok, levelek, kagylók, csigaházak mind-mind motiválóan hatnak a gyerekekre, főleg ha nem értéktelen kacatként kidobjuk azokat, hanem kis gyűjteményeket készítünk belőlük. A szépség iránti érzékenység fejlesztése még nem elég ahhoz, hogy

gyermekeink finommotorikája fejlődjön. Az ún. papír-ceruza-feladatok előtt nagyon sok lehetőség van arra, hogy a finommotorikát fejlesszük. Sok éves pedagógiai munkám tapasztalata alapján állítottam össze a következőkben felsorolt fejlesztési lehetőségeket mintegy alapként, amelyet azután ki-ki (szülő, pedagógus) bátran alkalmazhat, variálhat, bővíthet – hiszen a kéz mindig kéznél van!

- Építés, kirakás, soralkotás,
- Gyöngyfűzés,
- Agyag, gyurma, só-liszt – gyurma alkalmazása,
- Fűzés – varrás,
- Ragasztás,
- Festés,
- Játékos láb- és kéztorna,
- Szem-, kéz-, lábkoordináció fejlesztése.

Építés, kirakás, soralkotás:

- nagyméretű építőkockák egymásra rakása,
- közepes- és kisméretű építőkockákkal torony építése,
- Montessori-torony építése,
- kockák sorbarakása balról jobbra,
- sorbarakás adott szempontok alapján, minta után (nagyság, szín, ritmus),
- leporellóból terek építése,
- számolópálcikák, korongok sorbarakása (balról jobbra),
- mértani ábrák soralkotása.

Gyöngyfűzés:

- nagy lyukú gyöngyök felfűzése, később kisebb lyukúra cserélése,

- azonos forma kétféle színű variációi,
- három színű nyaklánc, karkötő készítése.

Agyag, gyurma:

- puhítás, nyomkodás,
- csippentés,
- gömbölyítés, lapítás, sodrás, hengerezés,
- saját kézlenyomata,
- saját láblenyomata,
- gömb alakítása,
- kisebb-nagyobb gyöngyök formázása,
- alagút készítése,
- kígyó, csiga, kifli, percc, gyümölcs formálása,
- gyurmakép készítése magok felhasználásával,
- gyurmaállatok formázása.

Fűzés – varrás:

- fűzőkartonon egyszínű papírcsíkok befűzése balról jobbra, fentről lentre,
- egyenes oldalú formák körbevarrása,
- íves formák körbevarrása,
- kartonra nagyméretű gomb felvarrása.

Ragasztás:

- nagy felületek összeragasztása,
- tépelt papírszeletek szétszórása,
- ragasztós felületre különféle alak ragasztása,
- képkiegészítés, a hiányzó részlet képbe ragasztása,
- mozaikkép ragasztása papírgalacsinból.

Festés:

- kikevert festékbe mártott ujjal – ujjnyomok,
- tenyérynym: jobb, bal,
- komponálás ujjfestéssel,
- nagy foltok befestése ujjal,
- játék- vagy „maszatoló“ festés nagy felületen,
- kivágott egyszerű formák körbefestése (háttér),
- többféle színnel folt festések (átfolyatás).

Játékos láb- és kéztorna:

- A lábtorna mindig mezítláb történik. Kiinduló helyzete az ülés, enyhén hajlított térdekkel.
- lábujjak „ökölbe szorítása“, szétterjesztése (legyező),
- lábfejek beforgatása (nézd meg a talpad),
- dobolás talppal a talajon,
- tárgyak szedegetése lábujjal (kavics, gomb, zokni, kendő),

- papírzsebkendő apró darabokra szagatása lábujjal,
- járás földre helyezett kötélén (ugró-, gumi-, mászókötélen),
- lábbal formák rajzolása homokba.

Lúdtalp ellen ható gyakorlatok: kavicsjárás, gombszönyeg, vastagabb henger, bot görgetése a talppal, ülő- és álló helyzetben.

Kézfej ökölbe szorítása – ujjterpesztés:

- ujjak egyenkénti összeérintése (egy kézzel, két kézzel),
- földre szorított tenyér mellett az ujjak egyenkénti felemelése oda – vissza,
- szalvéta tépése két ujjal,
- nagyméretű gombok felszedegetése egy kézzel, majd két kézzel,
- szivacsabda nyomogatása külön-külön minden ujjal, majd tenyérbe fogva egyszerre,
- széles, merev szalagok felsodrása, visszatekerése,
- műanyag flakonok, dobozok tetejének le- és feltekerése, csavarása,
- ugrókötél egyszerű csomójának kioldása, majd újracsomózása,
- könyv és füzet lapozása,
- egyszerű papírhajtogatások.

Szem-, kéz-, lábkoordináció fejlesztése:

- babzsák dobása, elkapása, csúsztatása,
- babzsák célbadobása, változó nagyságú körökbe,
- babzsák csúsztatása változó szélességű vonalak között,
- pingponglabda célba gurítása,
- karika gurítása előre – hátra,
- kugli gurítása,
- labda célba juttatása bot segítségével,
- labdavezetés lábbal,
- labda elrúgása, célba rúgás változó távolságra.

Az összeállításomban szereplő gyakorlatokat bizonyára sok pedagógus ismeri. Ezeket a gyakorlatokat bátran alkalmazhatják iskolai gyakorlatokban is ahhoz, ha a gyermekek az író – rajzoló mozgás szintjén még elmaradnak az elvárásoktól. A feladatok megoldását nem a gyerekek életkora, hanem a fejlettségi szintje határozza meg.

Mindezek után bátran hozzáfoghatunk a különböző vonalelemek gyakorlásához. A gyerekek örömmel, jókedvvel fogják végezni, nem lesz szükség nógatásra.

TÉMA: A tanult mesék ismétlése, összefoglalása

A TANÍTÁSI ÓRA TÍPUSA: Ismétlő óra – 2 x 45 perc

A TANÍTÁSI ÓRA CÉLJAI:

Kognitív célok:

- a tanuló a felelevenítés után el tudja mondani a mesék tartalmát, részletekből felismeri a meséket

- a tanuló felfogja és reprodukálja a mese értelmét

Szocio-affektív célok:

- a tanulóknak növekszik az olvasás iránti érdeklődése

- a versenyszellem növeli az olvasási motivációját

- a tanuló segítséget tud nyújtani csapattársának

- egyéni felelősséget vállal

- különbséget tud tenni jó és rossz között

Pszichomotoros célok:

- a feladatok végzése alatt szabadon „közlekedhetnek” a tanulók

KOMPETENCIÁK:

1. Kognitív kompetencia: olvasási és íráskészség fejlesztése, logikus gondolkodás képességének átalakítása

2. Irodalmi kompetencia: szöveg-feldolgozási képesség, kommunikációs képesség fejlesztése

3. Mozgásos kompetencia: szabad, önálló „közlekedés” a feladatok megoldása alatt

4. Művészeti kompetencia: esztétikus, empatikus képességek fejlesztése a csoportmunkák alkalmával

5. Pszichológiai kompetencia: tolerancia és együttműködési képesség fejlesztése

6. A tanulás tanulása: effektív tanulás

STRATÉGIA:

Módszerek: beszélgetés, csoportmunka, versenyztetés, válogatás, párosítás, részekből egész, meseillusztráció közös készítése, barkochba, beszélgető kör.

Szervezési forma: csoportfoglalkozás